

kitap tanıtımı...

KARANLIK ZAMANLARIN ŞARKISI *

Haşim AYDINCAK

Elektrik-Elektronik Mühendisi
hasimaydincak@gmail.com

Güney Gönenç'i ODTÜ'de öğrencisi olmamın ötesinde 1973 yılında EMO'nun yayın organı Elektrik Mühendisliği Dergisi Yayın Kurulundaki çalışmalarına katılmam vesilesiyle daha o zamandan yakından tanıma fırsatı bulmuştum. O çalışmaya beni bağlayan ODTÜ'nün ayrılmaz bir üçlüsü vardı: Güney Gönenç, Nazif Tepedelenlioğlu, Ersin Tulunay. Daha sonraları Güney Hoca'dan ders de almıştım. O da ben de pek çok badireler atlatmış olarak yıllar sonra EMO'ya sahiplenme-destek verme süreçlerinde yeniden buluştuk.

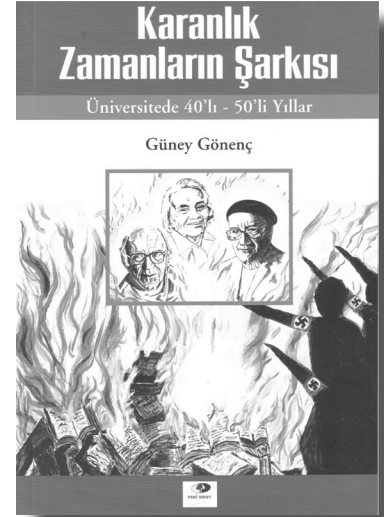
Bu uzun yıllara yayılan ilişkilerim ve gözlemlerime dayanarak Güney Hocayı ben hep "Hocaların Hocası" (Ordinaryüs Profesör) olarak değerlendirmekteyim. Oysa O, 1402 ile atılmak vb engellemeler nedeniyle Profesör olma fırsatı bulamamıştı. Bu değerlendirmenin bana özgü olmadığını, akademik süreçte O'nu tanıyan hemen hemen herkesin de O'nu "Hocaların Hocası" olarak gördüklerini söylesem abartılı olmaz. Örneğin kendisi de benzeri süreçlerden geçen (Bunları aşarak Profesör olabilen) bir diğer hocamız Haluk Tosun'un Güney Hoca ile yaptığı bir söyleşiyi bitirirken " Benim ve daha pek çok tanıdığım, tanımadığım insanın dünyaya bakışını biçimlemekte, bizlere yurt ve insan sevgisi aşulamakta birincil rollerden birini oynayan sevgili Güney Hocam, zenginliklerinizi bizlerle paylaştığınız için size teşekkür ediyorum" deyişi bunun en güzel anlatımlarından birisi olarak görülebilir. Güney Hoca, çok iyi ve çalışkan bir bilim adamıydı. Güney Hoca'ya göre "bir bilim adamı, yaşamını bilime olduğu kadar toplumsal sorumluluklarının gereğini yerine getirmeye de adanmalıdır." Yetkin bilim adamlığının yanında taviz vermez muhalif kimliğini bu anlayışı besliyordu. İşte bu anlayışın gerektirdiği sorumluluk ve duyarlılığı, bulunduğu akademik ortamdaki herkese akıtıyor oluşu onu "Hocaların Hocası" yapıyor olmalıydı.

Güney Hoca'nın bu işlevini üniversite kürsüsüne daraltmak mümkün değildi. Kürsüsü elinden alındığında da O, Bilim ve Sanat'a, Cumhuriyet'e, kitaplara... yazarak

hocalığını sürdürdü. Karanlık Zamanların Şarkısı Kitabı'nı da Güney Gönenç'in Hocalık işlevini sürdürüyor oluşunun bir işareti olarak sevinçle karşıladım.

Toplam 127 sayfa olan Karanlık Zamanların Şarkısı Kitabı'nın ilk 19 sayfasını "Önsöz Yerine..." diyerek Aykut Göker yazmış. İyi de yapmış. Aykut Göker, bu 19 sayfada sanki Güney Gönenç'in bir kürsüsü bile olmadığı süreçte, hak ettiği ve kendisiyle özdeşleşmiş, bu "Hocaların Hocası" ünvanını haklı kılacak çalışmalarını özetlemiş gibi.

1933'te Avrupa medeniyetini yıkacak Nazizm felaketinin önünden kaçan seçkin uzmanlar ve bilim adamlarına Türkiye kucak açmış, sığınma ve bilimsel çalışmalarını sürdürme olanağı yaratmıştı. Ancak ne var ki Faşizmin karanlığından kaçıp Türkiye'ye sığınan Alman bilim adamları bir süre sonra sığındıkları ülkenin karanlık güçlerince de geri püskürtüleceklerdir. Aynı dönemde Türkiye'den bilim insanları da karanlık güçlerin bu saldırılarının hedefi olmaktadır. Güney Hoca kitabında 1933'ten sonra bizzat Atatürk'ün de teşvikiyle yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin bilimsel temellerinin oluşmasında önemli katkılar sunan, öğrenciler yetiştiren bilim insanlarını isim isim sayarak onların hangi dallarda ne tür katkılar yaptıklarını ve Türkiye'den uzaklaştırıldıktan sonraki yaşamlarında gittikleri ülkelerde ortaya koydukları başarılarını özetlemektedir. Kitapta 1935 yılında bizzat Atatürk'ün adını da koyarak kurulması talimatı verdiği DTCF'nin kuruluşu, bu aşamada Alman bilim adamlarının yaptığı

yitirdiklerimiz...

katkıları, ilk kuşak öğrencilerine de değinilmekte bilahare DTCF'den bilimin tasfiyesi için kaynatılan cadı kazanlarına değinilmektedir. DTCF'nin öğretim kadrosunda bulunan Pertev Naili Boratav, Behice Boran, Niyazi ve Mediha Berkes 1945 Aralık ayında Bakanlık emrine alınırlar, bu karar Danıştay tarafından iptal edilir. Bunun üzerine yaklaşık 1000 kişilik bir güruh DTCF'yi basarak "komünist" hocaların üniversiteden atılmasını talep ederler, 27 Aralık 1947'de ise daha kalabalık bir güruh "kahrolsun komünistler" diyerek Rektörlük binasını basıp Rektörü tartaklarlar istifa dilekçesi imzalatırlar. İki hafta sonra toplanan Üniversite Senatosu bu hocaların üniversiteden atılmasına karar verir. Ancak Üniversitelerarası Kurul, dönemin Milli Eğitim Bakanı'nın baskılarına rağmen bu kararı onaylamaz. Bunun üzerine Boratav, Berkes ve Boran hakkında dava açılır. 2 yılı aşan bu yargılama süreci beraatla sonuçlanır. Bu arada konu TBMM'ye getirilir. Mecliste "komünizm", "vatan hainliği" suçlamalarıyla yürütülen tartışmalar sonunda bu 3 hocanın kürsüleri "ilga" edilerek üniversiteden uzaklaşmaları sağlanır. Bu olaylardan sonra Boratav ve Berkes yaşamlarını ve çalışmalarını yurtdışında sürdürecektir; Behice Boran ise Türkiye İşçi Partisi (TİP) saflarında siyaset yapmaya yoğunlaşacaktır.

Aynı saldırganlık furyası içinde sığınmacı Alman hocaların da pek çoğu ağır nitelendirmelerle sakıncalı ilan edilerek görevlerinden ve ülkeden uzaklaştırılmışlardır.

1940'ların ikinci yarısına kadar Nazizme şöyle ya da böyle bulaşmış, Nazizmle uzaktan yakından ilişkisi olan hiçbir öğretim üyesine ülkemizde görev verilmemiştir. Nazi yönetiminin ülkemize sığınan bilim adamlarının geri verilmesi talepleri de reddedilmiştir.

1950'li yıllarda ders vermek veya konferans vermek üzere üniversitelere gelen yabancıların ise Nazi Almanyası ile Nazi faşizmi ile uyumlu, onlar için çalışmış kişiler oldukları görülmektedir.

Güney Hoca kitabında bunları karanlık zamanların şarkısı olarak anlatırken o karanlığa direnen, o karanlığa karşı isyanlarını yükselten güzel insanların varlığına da işaret ediyor. Okuyanlarını sadece karanlık zamanlara alıp götürmüyor, aynı zamanda karanlığa karşı koyan insanların dünyasıyla da buluşturuyor. "Bu anlatılanlarda, sanıyorum, bizler için de alınacak dersler var" diyor.

(* KARANLIK ZAMANLARIN ŞARKISI (Üniversitede 40'lı – 50'li Yıllar) , Güney Gönenç, Yeni Umut Yayınları, anı-derleme, 127 sayfa

ODAMIZIN 40023 SİCİL NUMARALI ÜYESİ MAHMUT BAĞRIYANIK VEFAT ETTİ

EMO Ankara Şubesi 40023 sicil numaralı üyesi Mahmut Bağriyanık, 23 Ekim 2011 tarihinde vefat etti. 1955 Çubuk doğumlu olan Mahmut Bağriyanık, Gazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Elektrik Mühendisliği Bölümü mezunu idi. Mahmut Bağriyanık'ın ailesine, sevenlerine ve tüm mühendislik camiasına başsağlığı dileriz.

ODAMIZIN 10393 SİCİL NUMARALI ÜYESİ NİYAZI TATLISU VEFAT ETTİ

EMO Ankara Şubesi 10393 sicil numaralı üyesi Niyazi Tatlısu, 29 Ekim 2011 tarihinde vefat etti. 1950 Avanos doğumlu olan Niyazi Tatlısu, ADMMA, Elektrik ve Makina Mühendisliği Fakültesi, Elektrik Mühendisliği Bölümü mezunu idi. Niyazi Tatlısu'nun ailesine, sevenlerine ve tüm mühendislik camiasına başsağlığı dileriz.

ODAMIZIN 8936 SİCİL NUMARALI ÜYESİ ATILLA GÜRAY VEFAT ETTİ

EMO Ankara Şubesi 8936 sicil numaralı üyesi Atilla Güray, 17 Haziran 2011 tarihinde vefat etti. 1953 Ankara doğumlu olan Atilla Güray, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü mezunu idi. Atilla Güray'ın ailesine, sevenlerine ve tüm mühendislik camiasına başsağlığı dileriz.

ODAMIZIN 20460 SİCİL NUMARALI ÜYESİ KORAY OKAY VEFAT ETTİ

EMO Ankara Şubesi 20460 sicil numaralı üyesi Koray Okay, 15 Eylül 2011 tarihinde vefat etti. 1968 yılında Uşak Karaağaç'ta doğan Koray Okay, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü mezunu idi. Koray Okay'ın ailesine, sevenlerine ve tüm mühendislik camiasına başsağlığı dileriz.